

instytucjonalnego wsparcia instytucji społeczeństwa obywatelskiego, przykładowo poprzez możliwość przekazania organizacjom pożytku publicznego jednego procenta podatku. Wyrazem wsparcia dla tych podmiotów są również programy wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego zarządzane przez Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Z każdym rokiem podmioty zaliczane do trzeciego sektora zwiększają swoje znaczenie, rośnie również ich rola przy określaniu polityki publicznej poprzez rozwój think-tanków. Podmioty tego typu istotnie wpływają na kształt debaty publicznej w kraju, przyczyniając się do tworzenia polityk publicznych opartych na dowodach (evidence-based policy).

Aktualny stan prawny

Obowiązki sprawozdawcze organizacji pozarządowych w Polsce są regulowane przez kilka niezależnych od siebie aktów prawnych (np. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217), ustawa z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2167), ustawa o z dnia 24 kwietnia 2003 r. działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057), ustawa z 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 443 i 1486), ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1406, z późn. zm.), ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich (Dz. U. z 2021 r. poz. 165)).

Charakter obowiązków sprawozdawczych organizacji pozarządowych uzależniony jest od formy prawnej podmiotu, a nie jego wielkości czy skali działalności. Prowadzi to do paradoksalnych sytuacji gdy niewielka fundacja o rocznym przychodzie 10 tys. zł. składa organowi nadzoru identyczne w formie sprawozdanie z działalności jak fundacja z przychodami 10 mln zł. i więcej, zaś stowarzyszenia, niezależnie od wielkości, nie mają takiego obowiązku, chyba że posiadają status organizacji pożytku publicznego. Niejednolita jest forma realizacji obowiązków sprawozdawczych, w niektórych przypadkach odbywa się w formie elektronicznej, a w innych wciąż w formie papierowej.

Dodatkowo, w niektórych przypadkach dochodzi do dublowania sprawozdawczości. Tak jest w przypadku fundacji posiadających status pożytku publicznego, które składają organowi nadzoru sprawozdanie z działalności według wzoru określonego przez ministra sprawiedliwości i jednocześnie sprawozdanie z działalności według wzoru określonego przez Przewodniczącego Komitetu ds. Pożytku Publicznego.